

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

SIMPOZIJ O HISTORIJSKIM HARFAMA U BASELU

Muzička akademija u švicarskom gradu Baselu — Schola Cantorum Basiliensis — priređuje svake godine simpozije o određenim glazbenim temama, a svrha im je da najnovija glazbena istraživanja povežu s glazbenom praksom. 1983. godine tema je bila »Improvizacija u staroj glazbi«; 1984. godine »Muzička ikonografija«; 1985. g. »Blokflauta u srednjem vijeku«. 1986. je godine skup od 27—31. listopada) bio posvećen *historijskim harfama* s osobitim obzirom na različite tipove kromatskih harfa. Kromatske harfe su nastale najvećim dijelom u 16. i 17. stoljeću u Španjolskoj i Italiji, a bile su rezultat nastojanja glazbenika da izrazito dijatonsko glazbalo harfu prilagode zahtjevima za sve češću upotrebu kromatskih polutonova u novoj glazbi njihova vremena. Ovo je područje u razvoju harfe, glazbe za nju i načina sviranja na njoj bilo do sada slabo osvijetljeno.

Oko pedesetak muzikologa, harfista, studenata, graditelja harfa, folklorista i ostalih zainteresiranih profesija pratilo je vrlo zanimljiva predavanja s diskusijama, koncerte, atelier graditelja povijesnih harfa i izložbu fotografija Arauca Orellana iz BDR o razvoju kromatskih harfa. U pet dana bilo je obrađeno pet tema: harfa u Španjolskoj; kromatska harfa u Italiji; harfa u srednjem vijeku; razvitak tehnike sviranja na historijskim harfama; harfa i sviranje u ansamblu. Muzikolozi M. Morrow (O tabulaturama i ugodbi), Cristina Bordas (Španjolska harfa »de dos órdenes«), Mara Galassi (Harfisti i harfa u Rimu), D. Gomez (Harfa u djelu Juana Bermudo, 1555), Dinko Fabris (Napuljska harfa 17. stoljeća) iznijeli su zanimljive rezultate svojih znanstvenih istraživanja. Glavni inicijator simpozija i redaktor programa, profesorica harfe na Muzičkoj akademiji u Baselu, Heidrun Rosenzweig je dala podatke o sačuvanim originalnim primjercima kromatskih harfa i o njihovoj ikonografiji. Zanimljiva su bila i izlaganja suvremenih graditelja različitih tipova historijskih harfa Pedro Llopis-Areny, Reiner M. Thurau, T. Hobrough. Oni, studirajući likovna djela starih majstora na kojima su prikazane harfe, a na osnovu vlastitih statičkih i akustičkih proračuna, izrađuju suvremene kopije historijskih harfa (gotička harfa, harfa s dva reda paralelnih ili ukuštenih žica, harfa s tri reda usporednih žica i druge).

Osim ovih su na programu bile teme o ulozi harfe u srednjovjekovnom društvu, te o harfi u njemačkoj literaturi srednjeg vijeka, o harfi u vezi s legendom o Kralju Arturu, priča o vjernoj ženi (pjevala i pratila se na maloj harfi Nancy Thym-Hochrein), o tehnici sviranja srednjovjekovnih harfa izvedenoj prema gotičkim slikama, o tehnici sviranja dvostrukih i trostrukih harfa tj. harfa s dva ili tri niza žica, praktički savjeti za izvođenje na harfi *basso continuo* u glazbi 17. stoljeća i tome slično. Izlaganja su bila popraćena izvedbama odgovarajuće literature za harfu na odgovarajućim tipovima instrumenata. Na malim koncertima, održanim između dvije senanse, kao i na večernjim u velikoj dvorani Muzičke akademije bila su izvedena djela literature od srednjeg vijeka do 18. stoljeća. Nuria Llopis-Areny je svirala na španjolskoj »arpa de dos órdenes«, Mara Galassi na talijanskoj »arpa doppia«, Cheryl Fulton na velškoj »triple harp«; simpatični ansambl *Rosa das rosas*, sastavljen od tri pjevačice od kojih dvije sviraju gotičke harfe, a treća violu. Srednjovjekovna djela svirao je ansambl iz USA na renesansnoj, srednjovjekovnoj, trostrukoj har-

fi i lutnji. Specijalistkinja za srednjovjekovnu glazbu za harfu, Elena Polonski, svirala je na irskoj harfi, čiji zvuk odgovara toj glazbi. U koncertu »Il Cortigiano« su bile prikazane talijanske harfe iz Modene i Bologne. Na završnom koncertu su harfist Edward Witsenburg i cembalistica T. de Goede iz Nizozemske izvodili vrlo efektivna djela 18. stoljeća za ova dva glazbala. U radu simpozija je sudjelovala harfistica iz Zagreba Rajka Dobronić-Mazzoni.

Sudionici simpozija su razgledali Muzej glazbenih instrumenata koji se nalazi u sklopu Schola Cantorum Basiliensis.

Rajka DABRONIĆ-MAZZONI

PRIKAZI

Stanislav Prepek: ČETRANEST JEDNOGLASNIH MISA; Izdanje: Kršćanska sadašnjost — Agape, Novi Sad, 1985.

Stanislav Prepek (1900—1982) plodan je hrvatski skladatelj među čijim se djelima posebno ističu solo-popijevke te orguljske i crkvene skladbe. Stil mu se odlikuje osebjnom postromantičkom harmonijom.

Nakon izdanja od 1980. koje je obuhvatilo četiri njegove jednoglasne mise uz orguljsku (harmonijumsku) pratnju (I, XVII, XXII i XXVI) pojavljuje se sada još jedno s bogatijim izborom misa; ima ih ukupno četrnast, a među njima su i četiri ranije spomenute.

Ove su mise zbog jednoglasja i relativne jednostavnosti strukture namijenjene upotrebi širokih vjernih masa; nemaju, dakle, koncertni karakter. Svaka misa ima i svoj posebni naslov (»U čast sv. Kazimira«, »Dođi kraljevstvo Tvoje« i sl.), a posvećene su osobama koje su imale značajnu ulogu u Prepekovu životu.

Ipak se među njima mogu naći i mise koje na izvoditelje postavljaju veće zahtjeve: bogate su modulacijama i zanimljivim harmonijskim izrazom. Takve su mise VI, XII, XXIII, XXVI i XXVII. Među ovima, pak, treba posebno ukazati na Misu VI. koja sadrži čak i kromatske melodijske pomake što inače nije obilježje ostalih misa.

U metričkom i ritamskom pogledu mise su također jednostavne, ali opet treba istaknuti da neke sadrže i asimetrične odn. mješovite mjere (VI, XII, XIV, XVIII i XXIII). U misama su pojedini stavci izrađeni u slobodnom metru (melodija recitativnog obilježja): redovno su to *Slava* i *Vjerujem*, ali i drugi. Iznimna je Misa XVIII. skladana u metrički vezanim taktovima.

Postoji u misama i motivičko jedinstvo među stavicama, što pjevačima olakšava uvježbanje. Ono se ne odnosi samo na melodiju već i na harmonijski slijed (osobito to dolazi do izražaja u Misi XXIII, za koju urednik izdanja Jerko Matoš kaže da je »najuspjelija i napisana upravo dramatski.«)

Ovo vrijedno izdanje je svakako značajan doprinos hrvatskoj crkvenoj glazbi. S obzirom na notni tisak i uvez vrlo je lijepo opremljeno.

V. R.